

BIBLIOGRAFIJA U SVIJETLU IZDANJA ORIJENTALNOG INSTITUTA

Orijentalni institut u Sarajevu (osnovan 1950.) u svojim izdavačkim aktivnostima, pored časopisa, godišnjaka, *Prilozi za orijentalnu filologiju* (POF) i serije *Monumenta Turcica*, pokrenuo je 1960. godine i seriju *Posebna izdanja*. Ta serija obuhvata monografske radove, građu i kompleksnije studije, koje zbog svoje obimnosti ne mogu biti uvrštene u časopis. U ovoj seriji, pod br. IV, objavljena je 1968. godine *Bibliografija jugoslovenske orijentalistike 1945-1960*, Sarajevo 1968, obrađivač B. Nurudinović. Ta godina može se smatrati početkom rada na izradi stručne bibliografije orijentalistike kod nas.

Kao što se iz naslova vidi, u prvi plan je stavljena bibliografska obrada građe poslijeratnog perioda, jer je, po tadašnjim mjerilima, naučna orijentalistika kod nas poslije svjetskog rata dostigla najveći stepen svoga razvoja baš u to vrijeme, pa je jasno, da se najveći interes osjećao za rezultate tog vremena. U istoj seriji pod br. IX, 1981. godine objavljena je *Bibliografija za 1961-1965. godinu*, a pod br. XIII, 1986. godine *Bibliografija za 1918-1945. godinu*. Bibliografska građa u ovim priručnicima je raspoređena po strukama i podijeljena, uglavnom, na sljedeća poglavlja: Arabistika, Iranistika, Turkologija, Islamistika, Istorija, Islamska umjetnost i dr. Od 1981. godine uvedena su poglavlja: Naša orijentalna književnost osmanskog perioda i Savremena književnost autora turske narodnosti u Jugoslaviji. Obradivač je u uvodu svake sveske isticao da su u bibliografiju uvršteni oni radovi do kojih je obrađivač mogao doći i imao ih na uvidu, što upućuje na činjenicu, da je ostalo još neobuhvaćene građe. To se posebno odnosi na razdoblje 1918-1945. godina jer se u tom periodu obrađuju isključivo stara izdanja, pa je do mnogih, zbog njihove starosti, malog tiraža, pa neka predstavljaju prave raritete, kao i zbog burnih istorijskih događaja, koji su u to doba potresali našu zemlju - bilo teško doći te obrađivač ih nije imao na uvidu i nisu uvršteni u Bibliografiju. Vjerujemo da će to sada biti teže uraditi zbog ratnih događanja koja se od 1992. godine dešavaju na ovim našim prostorima.

Ove bibliografije kao što nam pružaju podatke o rezultatima naše orijentalistike, isto tako nam daju uvid u područja orijentalistike, kojima se bave pojedinačno orijentalisti širom današnje Jugoslavije.

Spomenute bibliografije su dobro primljene i stekle su izvjesni ugled kod nas i u svijetu, što najbolje potvrđuju mnoge recenzije i prikazi objavljeni u našim i stranim izdanjima. Tako je prva sveska doživjela trinaest recenzija.

Sa druge strane, ako se uporedi prva sveska *Bibliografije (1945-1960)* sa drugom sveskom (1961-1965) uočiti će se veliki razmak i ogroman napredak koji je naša orijentalistika dostigla u tom periodu, jer prva sveska koja obuhvata petnaest godina sadrži neznatno više građe u odnosu na

drugu svesku (1961-1965), koja obuhvata samo pet godina naučnog stvaralaštva. A taj trend se produžava i nastavlja do danas. Zbog toga bi veoma korisno bilo ovaj posao nastaviti i to naše ogromno književno blaga zabilježiti. No, kako to sada raditi i uraditi, kada, na našu veliku tugu i žalost ogromnog i skupocijenog blaga neprocijenjive i nenadoknadive vrijednosti, koja je čuvana u fondovima Orijentalnog instituta više nema, surovi neprijatelj ga je 16/17 maja 1992. godine u svom svirepom pohodu na našu zemlju do temelja uništio, ubrzo zatim i veliki dio bogatog i skupocijenog fonda naše Nacionalne i univerzitetske biblioteke. U ovim teškim danima, sa te strane, možda bi ubuduće, a u interesu bržeg obavljanja tog zamašnog posla mogao se zanemariti princip vlastitog uvida u građu i opredijeliti se, kada to situacija zahtijeva, za podatak iz sekundarnog izvora. Osim ovih bibliografija, objavljenih u *Posebnim izdanjima* OI, nekoliko kraćih bibliografija je objavljeno u POF-u. Tako su objavljene tri bibliografije radova naših uglednih saradnika, orijentalista i velikih naučnika. U prvom redu, a povodom iznenadne smrti rano preminulog, rahm. dr Hazima Šabanovića, orijentaliste, istoričara, koji je spadao među najplodnije naučne radnike u današnjoj Jugoslaviji pa i u svijetu. Bibliografija, uz nekrolog, je objavljena u *Spomenici*, posvećenoj H. Šabanoviću (POF XXII-XXIII/ 1972/73, 1976, 11-32). Zatim, povodom sedamdeset godina života i preko četiri decenije plodnog naučnoistraživačkog rada akademika prof. dr Branislava Đurđeva, osnivača i prvog direktora Orijentalnog instituta u Sarajevu objavljena je *Bibliografija* njegovih radova u *Spomenici*, posvećenoj danas pok. Branislavu Đurđevu, POF XXVIII-XXIX/ 1978/79, 1980, 5-36. I 1969. godine objavljena je *Bibliografija radova* orijentaliste, i plodnog naučnoistraživačkog radnika Gliše Elezovića, POF XIV XV/1964 65, 425, 441. Među kraće radove ove vrste spada bibliografski prikaz bosanskih salnama. To je godišnjak, kalendar na turskom jeziku, koji je izlazio sa kraćim prekidom od 1866-1893. godine. Od 1866-1878. izdavala ga je turska, a od 1882-1893. godine austrougarska pokrajinska uprava. Ove salname, pored kalendarskog dijela, sadrže šematizam pokrajinske uprave, zatim razne statistike, tarife, tabele, članke i druge priloge, što sve skupa predstavlja prvorazredan izvor za proučavanje mnogih pitanja iz prošlosti Bosne i Hercegovine. Osim toga one spadaju među najstarije štampane knjige Vilajetske štamparije u Sarajevu. S te strane predstavljaju vrlo važan dokument o grafičkoj djelatnosti u prvim godinama razvoja štamparstva u Sarajevu. Ova bibliografija, sa iscrpnim sadržajem salnama, objavljena je u POF X/XI, 1961. godine.